YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

9 päivänä helmikuuta 2006 *

Asiassa C-473/04,

jossa on kyse EY 68 ja EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hof van Cassatie (Belgia) on esittänyt 22.10.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.11.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Plumex

vastaan

Young Sports NV,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J. Malenovský (esittelevä tuomari), A. La Pergola, S. von Bahr ja A. Borg Barthet,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

— Suomen hallitus, asiamiehenään T. Pynnä,

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään A. Falk,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään E. O'Neill,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A.-M. Rouchaud-Joët ja R. Troosters,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.11.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 (EYVL L 160, s. 37; jäljempänä asetus) 4–11 ja 14 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty sellaisen valituksen yhteydessä, jonka Plumex-niminen yhtiö on tehnyt hof van beroep te Gentin ratkaisusta, jolla valitus sellaisesta alioikeuden tuomiosta, joka koski Plumexin ja Young Sports NV:n välistä oikeudenkäyntiasiaa, jätettiin tutkimatta, koska sitä ei ollut tehty määräajassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksen johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa jäsenvaltioiden välillä lähetettävien oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon parantamista ja nopeuttamista.

4 Asetuksen tarkoituksena on siten oikeudenkäyntien tehokkuuden parantaminen ja nopeuttaminen, ja se sisältää periaatteen oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen suorasta lähettämisestä.

5 Sitä sovelletaan sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, joissa oikeudenkäynti- tai muu asiakirja on lähetettävä tiedoksiantoa varten jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon.

6 Asetuksen II luku sisältää säännöksiä, joissa säädetään muista oikeudenkäyntiasiakirjojen toimitus- ja tiedoksiantotavoista. Se jakautuu kahteen jaksoon.

7 Tämän luvun 1 jakso, johon kuuluvat 4–11 artikla, koskee ensimmäistä toimitus- ja tiedoksiantotapaa (jäljempänä tiedoksianto viranomaisten välityksellä), jossa jäsenvaltiot lähettävät tiedoksi annettavan oikeudenkäyntiasiakirjan aluksi suoraan ja viipymättä jäsenvaltioiden nimeämältä viranomaiselta, jota nimitetään "lähettäväksi viranomaiseksi", toiselle, jota nimitetään "vastaanottavaksi viranomaiseksi". Sitten vastaanottavan viranomaisen on toimitettava tämän asiakirjan tiedoksianto tai huolehdittava sen toimittamisesta joko vastaanottavan jäsenvaltion lain mukaisesti tai noudattaen lähettävän viranomaisen pyytämää erityistä menettelyä, jollei tämä ole vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön vastaista.

8 Asetuksen 7 artiklan mukaan kaikki asiakirjan tiedoksiantamiseksi vaadittavat toimet on suoritettava viipymättä.

9 Asetuksen II luvun 2 jaksossa säädetään "muista oikeudenkäyntiasiakirjojen toimitus- ja tiedoksiantotavoista" eli asiakirjojen lähettämisestä konsuliviranomaisten tai diplomaattisten edustajien välityksellä (12 artikla), diplomaattisten edustajien tai konsuliviranomaisten toimittamasta asiakirjojen tiedoksiantamisesta (13 artikla), postitiedoksiannosta (14 artikla) ja suorasta tiedoksiantopyynnöstä (15 artikla).

10 Postitiedoksiannon osalta asetuksen 14 artiklassa säädetään erityisesti seuraavaa:

"1. Jäsenvaltio saa toimittaa oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoja lähettämällä ne suoraan postitse toisessa jäsenvaltiossa asuville henkilöille.

2. Jäsenvaltio voi 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritellä ne edellytykset, joilla se hyväksyy oikeudenkäyntiasiakirjojen postitiedoksiannon."

11 Asetuksen 23 artiklaan perustuvista jäsenvaltioiden ilmoituksista (EYVL 2001, C 151, s. 4), sellaisina kuin ne ovat muutettuina muun muassa niiden ensimmäisellä päivityksellä (EYVL 2001, C 202, s. 10), ilmenee, että Portugalin tasavalta on hyväksynyt asiakirjojen postitiedoksiannon sillä edellytyksellä, että ne toimitetaan kirjatulla kirjeellä saantitodistuksin ja että mukana on käännös.

Kansallinen lainsäädäntö

12 Oikeudenkäyntimenettelystä annetun Belgian lain 1051 §:stä ilmenee, että valitusaika on yksi kuukausi tuomion tiedoksiannosta.

13 Saman säännöksen mukaan, luettuna yhdessä mainitun lain 55 §:n kanssa, mikäli henkilöllä, jolle tuomio annetaan tiedoksi, ei ole kotipaikkaa, asuinpaikkaa eikä prosessiosoitetta Belgiassa, muutoksenhakuaikaa pidennetään 30 päivällä, jos hän asuu muussa Euroopan maassa kuin Belgian naapurimaissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

14 Saman lain 40 §:n 1 momentissa säädetään, että niiden asianosaisten osalta, joilla ei ole tunnettua kotipaikkaa, asuinpaikkaa tai prosessiosoitetta Belgiassa, haastemies osoittaa kopion asiakirjasta kirjattuna lähetyksenä heidän kotipaikkaansa tai asuinpaikkaansa ulkomaille, ja tiedoksianto katsotaan toimitetuksi, kun asiakirja on jätetty postitoimipaikkaan kuittausta vastaan mainitussa pykälässä säädettyjen muotojen mukaisesti.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Plumexille, joka on Portugalin oikeuden mukaan perustettu yhtiö ja jonka kotipaikka on Portugalissa, annettiin tiedoksi sen osoitteeseen tässä jäsenvaltiossa belgialaisen alioikeuden tuomio, joka oli annettu asiassa, jossa asianosaisina olivat tämä yhtiö ja Young Sports NV. Tämä tiedoksianto toimitettiin sekä viranomaisten välityksellä että postitse.

16 Plumex valitti tästä tuomiosta 17.12.2001 hof van beroepiin. Mainittu tuomioistuin jätti valituksen tutkimatta, koska sitä ei ollut tehty määräajassa, ja katsoi, että oikeudenkäyntimenettelystä annetun Belgian lain 1051 §:n mukainen valitusaika oli päättynyt 11.12.2001, sillä tämä määräaika oli alkanut kulua ensimmäisestä pätevästi toimitetusta tiedoksiannosta, joka tässä tapauksessa oli postitiedoksianto.

17 Plumex valitti tutkimatta jättämistä koskevasta ratkaisusta Hof van Cassatieen ja väitti, että asetusta on tulkittava siten, että tiedoksianto viranomaisten välityksellä oli postitiedoksiantoon nähden ensisijainen tiedoksiantotapa. Siten valitusaika oli laskettava tämän ensisijaisen tiedoksiannon — joka on toimitettu postitiedoksiannon jälkeen — päivämäärästä, koska postitiedoksianto oli ainoastaan toissijainen.

18 Näistä syistä Hof van Cassatie on päättänyt keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko 4–11 artiklassa tarkoitettu tiedoksianto pääasiallinen tiedoksiantotapa ja asetuksen 14 artiklassa tarkoitettu suoraan postitse toimitettava tiedoksianto toissijainen tiedoksiantotapa, jolloin 4–11 artiklassa tarkoitettu tapa on ensisijainen 14 artiklassa tarkoitettuun tapaan nähden silloin, kun molemmat tiedoksiannot toimitettiin lain säännösten mukaisesti?

2) Siinä tapauksessa, että tiedoksianto toimitetaan sekä 4–11 artiklan mukaisesti että 14 artiklan mukaisesti suoraan postitse, alkaako muutoksenhaun määräaika tiedoksiannon vastaanottajan osalta kulua 4–11 artiklan mukaisesti toimitetun

tiedoksiannon päivämäärästä, eikä 14 artiklan mukaisen tiedoksiannon päivämäärästä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

19 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ennen kaikkea kysyy, onko viranomaisten välityksellä toimitettavan ja postitse toimitettavan tiedoksiantotavan välillä arvojärjestys siten, että viranomaisten välityksellä toimitettava tiedoksianto on ensisijainen postitiedoksiantoon nähden silloin, kun molemmat on toimitettu pätevästi.

20 On aluksi todettava, että mikään asetuksen sanamuodossa ei viittaa siihen, että asetuksella olisi otettu käyttöön näiden tiedoksiantotapojen välinen arvojärjestys. Asetuksen johdanto-osan perustelukappaleissa tai sen säännöksissä ei todeta, että jokin toimitus- ja tiedoksiantotapa, jota on käytetty asetuksen menettelytapojen mukaisesti, olisi huonommassa asemassa verrattuna viranomaisten välityksellä toimitettavaan tiedoksiantoon.

21 Lisäksi asetuksen hengestä ja tarkoituksesta ilmenee, että asetuksella on tarkoitus taata oikeudenkäyntiasiakirjojen tehokas tiedoksianto siten, että niiden vastaanottajien oikeutettuja etuja kunnioitetaan. Kaikilla asetuksessa säädetyillä tiedoksiantotavoilla voidaan lähtökohtaisesti varmistaa näitten etujen kunnioittaminen, jolloin taas on voitava, kun otetaan huomioon mainittu tarkoitus, käyttää mitä tahansa

niistä tai jopa samanaikaisesti sellaisia kahta tai useampaa näistä tiedoksiantotavoista, jotka osoittautuvat, kun otetaan huomioon käsiteltävänä olevan tapauksen olosuhteet, tarkoituksenmukaisimmiksi tai sopivimmiksi.

22 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksessa ei vahvisteta mitään arvojärjestystä viranomaisten välityksellä toimitettavan tiedoksiannon ja postitiedoksiannon välille ja että näin ollen oikeudenkäyntiasiakirja voidaan antaa tiedoksi kummalla tahansa näistä tavoista tai molemmilla niistä.

Toinen kysymys

23 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy ennen kaikkea, kumman tiedoksiannon päivämäärää on käytettävä määritettäessä vastaanottajan osalta, mikä tiedoksiantoon liittyvän prosessuaalisen määräajan alkamishetki on siinä tapauksessa, että tiedoksianto on toimitettu sekä viranomaisten välityksellä että postitiedoksiantona.

24 Yhteisöjen tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa Itävallan hallitus ja Euroopan yhteisöjen komissio ovat esittäneet epäilyksensä siitä, onko yhteisöjen tuomioistuimella toimivaltaa vastata tähän kysymykseen sikäli kuin se koskee ainoastaan kansallisen oikeuden tulkintaa. Kun jäsenvaltio sallii oikeuden ratkaisun tiedoksiannon eri tavoilla, valitusaika alkaa Belgian oikeuden mukaan näet lähtökohtaisesti ensimmäisestä pätevästä tiedoksiannosta. Tämä ajankohta määräytyy vastaanottavan jäsenvaltion oikeuden mukaan ja joka tapauksessa sisäisen oikeuden mukaan.

25 Tältä osin on kuitenkin todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Näin ollen koska esitetyt ennakkoratkaisukysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus vastata niihin (ks. mm. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 38 kohta ja asia C-18/01, Korhonen ym., tuomio 22.5.2003, Kok. 2003, s. I-5321, 19 kohta).

26 Toinen kysymys käsitteli kuitenkin asetuksessa säädettyjä eri tiedoksiantotapoja, ja näin ollen se koski yhteisön oikeuden tulkintaa.

27 Yhteisöjen tuomioistuimen on näin ollen ratkaistava asia.

28 Pääasian osalta ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee ensinnäkin, että viranomaisten välityksellä toimitettavan tiedoksiannon ja postitiedoksiannon välillä ei ole arvojärjestystä.

29 Lisäksi on todettava, että jotta asetuksen näitä tiedoksiantotapoja koskevat säännökset eivät menetä merkitystään, kaikki jonkin niistä pätevään toimittamiseen liitetyt oikeusvaikutukset on huomioitava riippumatta myöhemmin toimitetusta muun muotoisesta tiedoksiannosta.

30 Lopuksi on todettava, että asetuksella pyritään sen johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaisesti oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon ja siis oikeudenkäyntien nopeuttamiseen. Jos prosessuaalisen määräajan laskemisessa otetaan huomioon kyseisen asiakirjan ensimmäinen tiedoksianto, tiedoksiannon vastaanottajan — johon tällaista määräaikaa sovelletaan — on toimittava tuomioistuimessa aikaisemmin, mikä mahdollistaa sen, että toimivaltainen tuomioistuin voi ratkaista asian nopeammin.

31 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että siinä tapauksessa, että on toimitettu useita asetuksen mukaisia tiedoksiantoja, on otettava huomioon ensimmäiseksi toimitettu tiedoksianto. Mikään asetuksessa ei ole esteenä sille, että tällaista lähestymistapaa sovellettaisiin viranomaisten välityksellä toimitettavan tiedoksiannon ja postitiedoksiannon välillä. Siten siinä tapauksessa, että tiedoksianto on toimitettu molemmilla näistä tavoista, on määritettäessä vastaanottajan osalta tiedoksiannon toimittamiseen liittyvän prosessuaalisen määräajan alkamishetkeä käytettävä ensimmäisen pätevästi toimitetun tiedoksiannon päivämäärää.

32 Tällä päätelmällä ei loukata mitenkään oikeudenkäyntiasiakirjan vastaanottajan etuja sikäli kuin ensimmäisellä pätevällä tiedoksiannolla mahdollistetaan se, että hän voi tosiasiallisesti tutustua tähän asiakirjaan ja että hänellä on käytettävissään riittävä aika tuomioistuimessa toimimista varten. Se seikka, että sama oikeudenkäyntiasiakirja annetaan hänelle myöhemmin tiedoksi muulla tavalla, ei muuta mitenkään sitä, että näitä edellytyksiä on jo noudatettu ensimmäisellä tiedoksiannolla.

33 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että jos tiedoksianto on tehty sekä viranomaisten välityksellä että postitse, on määritettäessä tiedoksiannon toimittamiseen liittyvän prosessuaalisen määräajan alkamishetkeä vastaanottajan osalta käytettävä ensimmäisen pätevästi toimitetun tiedoksiannon päivämäärää.

Oikeudenkäyntikulut

34 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1348/2000 on tulkittava siten, että siinä ei vahvisteta mitään arvojärjestystä sen 4–11 artiklassa ja 14 artiklassa säädettyjen toimitus- ja tiedoksiantotapojen välille ja että näin ollen oikeudenkäyntiasiakirja voidaan antaa tiedoksi kummalla tahansa näistä tavoista tai molemmilla niistä.**

2) **Asetusta N:o 1348/2000 on tulkittava siten, että jos sen 4–11 artiklassa ja 14 artiklassa säädettyjä toimitus- ja tiedoksiantotapoja on käytetty samanaikaisesti, on määritettäessä tiedoksiannon toimittamiseen liittyvän prosessuaalisen määräajan alkamishetkeä vastaanottajan osalta käytettävä ensimmäisen pätevästi toimitetun tiedoksiannon päivämäärää.**

Allekirjoitukset